

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
FAS KRALLIĞI
ARASINDA
HÜKUKİ VE TİCARİ KONULARDA
ADLI YARDIMLAŞMAYA DAİR SÖZLEŞME

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve
Fas Krallığı Hükümeti

İki ülke arasında özellikle hukuki ve ticari konularda adli yardımlaşma alanında işbirliğini güçlendirmek arzusu ile, bu Sözleşmenin akdolanmasını kararlaştırmışlar ve bu amaçla aşağıda isimleri bulunanları yetkili kılmışlardır:

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti,
Mahmut Oltan SUNGURLU
Adalet Bakanı
Fas Krallığı Hükümeti,
Moulay Mustapha BELARBI ALAOUİ
Adalet Bakanı

Usulüne uygun yetki belgelerini teati ettikten sonra aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

KISIM I
Adli Yardımlaşma

BÖLÜM I
Başlangıç Hükümleri

Madde 1

Akit Taraflardan herbirinin vatandaşları, diğerinin ülkesinde, haklarının ve yararlarının kovuşturma ve korunması için adli ve idari mercilere serbestçe ve kolayca başvurma hakkına sahiptirler.

Madde 2

Merkezleri her iki Devlettten birinde olan ve bu Devletin mevzuatı uyarınca teşekkül etmiş bulunan tüzel kişiler, davaman görüldüğü Devletin kamu düzeninin hükümlerine uygun olmak koşuluyla kendilerine uygulanabildiği ölçüde bu Sözleşmenin hükümlerine tâbidirler.

BÖLÜM II
Teminat Akçesinden Bağımsızlık

Madde 3

Akit Taraflardan birinin vatandaşları, yabancı olmaları, diğer Devletin ülkesinde ikametgâhlarının veya meskenlerinin bulunmaması nedeniyle hangi nam altında olursa olsun hiçbir teminat akçesi veya depozito ödemek zorunda olmayacaklardır.

BÖLÜM III

Adli Yardım

Madde 4

Akit Taraflardan herbirinin vatandaşları, diğerinin ülkesinde, yardım istenen Devletin mevzuatına uymaları şartı ile o Devletin vatandaşları gibi adli yardımdan yararlanırlar.

Madde 5

1. Talepte bulunana, gelininin yetersizliğini kanıtlayan belge, eğer iki Devletten birinin ülkesinde oturuyorsa mutad meskeninin bulunduğu yer makamları tarafından verilir. Eğer talepte bulunan üçüncü bir Devlette oturuyorsa, bu belge, ülkesinin bölgede yetkili diplomatik temsilciliği veya konsolosluğunca verilir.

2. Eğer ilgili, talepte bulunduğu Devletin ülkesinde oturuyorsa, vatandaş bulunduğ Devletin makamlarından ilave bilgiler alınabilir.

BÖLÜM IV

Adli ve Gayri Adli Belgelerin Gönderilmesi ve Tebliği

Madde 6

1. Akit Taraflardan birinin ülkesinde oturan kişilere hukuki veya ticari konularda tebliğ olunacak adli ve gayri adli belgeler Adalet Bakanlıkları aracılığı ile gönderilir.

2. Yukarıdaki fıkra hükümleri, Akit Tarafların kendi vatandaşlarına yönelik her türlü adli ve gayri adli belgeleri, kendi diplomatik misyonları veya konsoloslukları vasıtası ile doğrudan doğruya tebliğ etmek yetkisini engellemez. Muhatabın milliyeti, tebligatın yapılacağı ülke Devletin mevzuatına göre tayin edilir.

3. Bu maddenin 1 inci fıkrası hükümleri, iki Devletten birinin vatandaşı olup diğerinin ülkesinde oturanlara tebligatın o ülkede öngörülen şekillerde yapılması şartıyla, her türlü belgeleri aynı ülkede oturan diğer şahıslara tebliğ etmelerine mani olmaz.

Madde 7

1. Adli veya gayri adli belgelere ve gerektiğinde bunların ekini oluşturan belgelere, esaslı unsurlarını gösteren bir yazı eklenecektir. Bu yazıda:

- Belgeyi düzenleyen makam,
- Tebliğ edilecek belgenin niteliği,
- Tarafların isim ve sıfatları belirtilecektir.

2. Tebliğ edilecek belge ya talep edilen tarafın dilinde düzenlenecek veya bu dilde iki nüsha çevirisi eklenecektir. Bu durumda, çeviri bir yeminli tercüman tarafından yahut talepte bulunan Devletin yasalarına göre onaylanmalıdır.

3. 1 inci Fıkırada öngörülen ve esaslı unsurları gösteren yazı talep edilen Devletin dilinde düzenlenecek veya bu dilde çevirisi eklenecektir.

Madde 8

1. Talep edilen Devlet belgely muhatabına tebliğ etmekle yetinir. Tebligat, ya ilgili tarafından tarih atılan ve imzafanan bir alındı belgesi veya tebligatın yapıldığını, tarihini ve yapıış şeklini belirten ve talep edilen Devletin yetkili makamınca düzenlenen bir tebligat tütanağı ile kanıtlanır. Alındı belgesi veya tutanak talep eden makama gönderilir.

2. Talep eden Devletin açıkça istemesi halinde belge, talep edilen Devletin mevzuatının benzeri belgeler için öngördüğü usule uygun olarak tebliğ edilebilir. Ancak sözkonusu belge ve icabında ekini oluşturan belgeler ya talep edilen Devletin dilinde düzenlenecek veya bu dilde ve doğruluğu talep eden Devlet mevzuatına uygun olarak onaylanmış çevirileri eklenecektir.

3. Belge tebliğ olunamazsa, talep edilen Devlet, tebliğ olunamama nedenini de belirterek, belgely bekletmeden talep eden Devlete gönderir.

Madde 9

Bu bölüm hükümlerine uygun olan bir tebligat talebi ancak aşağıdaki hallerde reddedilebilir:

- a) Tebligat talebinin doğruluğunun saptanamaması, veya
- b) Ülkesi dahilinde tebligatı yerine getirecek olan Akit Tarafın, bu tebligatı kendi egemenlik ve güvenliğine zararlı veya kamu düzenine aykırı telakki etmesi.

Madde 10

Akit Taraflardan herbiri, ülkesinde yaptığı tebligat masraflarını kendi yüklenir.

BÖLÜM V

İstinabe Taleplerinin Gönderilmesi ve Yerine Getirilmesi

Madde 11

1. Hukuki veya ticari konularda, Akit Taraflardan birinin ülkesinde icra olunacak istinabe talepleri, adli makamlar tarafından yerine getirilir. İstinabe talepleri Adalet Bakanlıkları aracılığı ile gönderilir ve iade edilir.

2. İstinabe talepleri talep eden Devletin dilinde düzenlenir. Bununla beraber, çevirisi de talep edilen Devletin dilinde, yukarıda 7 nci maddede öngörülen şekillere uygun olarak eklenmelidir.

3. Yukarıdaki fıkraların hükümleri, Akit Tarafların, hukuki veya ticari konularda kendi vatandaşlarının dinlenmesine ilişkin istinabe taleplerinin doğrudan doğruya diplomatik temsilcilikleri veya konsoloslukları vasıtasıyla yerine getirmeleri yetkisini engellemez. İfadesi alınacak kişinin vatandaşlığı istinabe talebinin yerine getirileceği Devletin mevzuatına göre saptanır.

Madde 12

İstinabe talebinin doğruluğu saptanamamış, veya yerine getirilmesi adli makamların yetkisi dışında kalıyor, veya yerine getirileceği Devletin egemenliğine, güvenliğine, veya kamu

düzenine zarar verici nitelikte ise talep edilen makam istinabe talebini yerine getirmeyi reddedebilir.

Madde 13

1. Talep edilen Devletin yetkili makamı, istinabe talebini yerine getirirken talep olunacak usul hakkında, kendi mevzuatını uygular.
2. Şahitliği istenen kişiler basit idari usul ile davet olunurlar. Bu davete icabet etmezler ise haklarında, talep edilen Devlet mevzuatında öngörülen tedbirler uygulanır.

Madde 14

Talep eden makamın açıkça talebi üzerine, talep edilen makam:

- a) Eğer kendi mevzuatına aykırı değil ise, istinabe talebini özel bir usulle yerine getirmelidir.
- b) Talep edilen makam, istinabenin yerine getirileceği ülkenin mevzuatında öngörülen şartlarla, ilgili tarafların hazır bulunabilmeleri için, istinabe talebinin yerine getirileceği yer ve tarihi, talep eden makama, uygun zamanda bildirmelidir.

Madde 15

1. İstinabe talebinin yetkili makam tarafından yerine getirilmediği hallerde, talep edilen taraf yerine getirmeme nedenlerini, talep eden tarafa mümkün olan en kısa zamanda bildirecektir.
2. Bir istinabe talebi yerine getirildiğinde, talep edilen taraf talimatın yerine getirildiğini gösteren gerekli belgeleri, talep eden tarafa gönderecektir.

Madde 16

İstinabe taleplerinin yerine getirilmesi nedeniyle talep eden Devlet, bilirkişi masrafları dışında hiçbir ödeme yapmayacaktır.

KISIM II Çeşitli Hükümler

Madde 17

Başvurulan yargı makamının bulunduğu Devlet ülkesinde oturmayan, Devletlerden biri veya diğerinin vatandaşları için mahkeme huzuruna çıkmak veya bir üst mahkemeye başvurmak için tanınan süre üç aydan az olamaz.

Madde 18

Akit Taraflar karşılıklı olarak ve talep üzerine işbu Sözleşmeye ilişkin konularda ülkelerinde yürürlükte bulunan mevzuat hükümleri, mahkeme kararları ve diğer faydalı hukuki bilgileri birbirlerine verirler.

KISIM III
Nihai Hükümler

Madde 19
Onaylama

İşbu Sözleşme her iki akit Devletin Anayasa hükümlerine uygun olarak onaylanacaktır.

Madde 20
Yürürlüğe Girme

İşbu Sözleşme onay belgelerinin teatisinden altmış gün sonra yürürlüğe girecektir.

Madde 21
Uyuşmazlıkların Çözülmesi

İki Devlet arasında, bu Sözleşmenin uygulanması veya yorumuyla ilgili çıkabilecek uyuşmazlıklar diplomatik yolla çözümlenecektir.

Madde 22
Süresi ve Feshi

1. Bu Sözleşme süresiz olarak akdolanmıştır.
2. Akit Taraflardan herbiri Sözleşmeyi her an feshedebilecek ve bu fesih diğer Devlet bildirimi aldıktan 6 ay sonra geçerli olacaktır.

Bu hükümlerin tanıtı olmak üzere iki Akit Tarafın tam yetkili temsilcileri işbu Sözleşmeyi imzalamışlar ve altına mühür basmışlardır.

Rabat'da, 1989 yılının 15 Mayıs günü Türkçe, Arapça ve Fransızca olmak üzere ikişer nüsha halinde düzenlenmiştir. Metinlerin herbiri aynı şekilde geçerli olacaktır. Türkçe ve Arapça metinler arasında ihtilaf vukuunda Fransızca metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ADINA

FAS KIRALLIĞI HÜKÜMETİ
ADINA

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
YUGOSLAVYA SOSYALİST FEDERATİF CUMHURİYETİ
ARASINDA
HÜRRİYETİ BAĞLAYICI CEZANIN İNFAZI AMACIYLA
HÜKÜMLÜ ŞAHISLARIN TRANSFERİNE
DAİR SÖZLEŞME

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yugoslavya Sosyalist Federatif Cumhuriyeti Assamblesi Federal İcra Konseyi, iki Devlet arasındaki hukukî ilişkilerin güçlendirilmesi, adli alanda işbirliğinin geliştirilmesi ve hükümlülerin topluma intibaklarının sağlanması amacıyla, hürriyeti bağlayıcı bir cezanın infazı konusunda bir Sözleşme'nin gerçekleştirilmesini kararlaştırmışlar ve bu amaçla yetkili temsilcileri olarak:

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti:
Mahmut Oltan Sungurlu
Adalet Bakanı

Yugoslavya Sosyalist Federatif Cumhuriyeti
Assamblesi Federal İcra Konseyi:
Dr. Vlado Kambovski
Federal Yürütme Kurulu Üyesi ve Adalet ve
Yönetim Federal Sekreteri

atamışlardır. Bu temsilciler, usûlüne uygun ve geçerli yetki belgelerinin karşılıklı teatisinden sonra aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır: